

TẠP CHÍ
NGHIÊN CỨU & PHÁT TRIỂN

ISSN: 1859-0152

**GIÁO DỤC VIỆT NAM
CUỐI THẾ KỶ XIX - ĐẦU THẾ KỶ XX
NHÌN TỪ HUẾ**

SỐ CHUYÊN ĐỀ

SỐ 3 (176). 2022

ISSN 1859-0152
No. 3 (176) . 2022

THE JOURNAL OF
RESEARCH AND DEVELOPMENT

CONTENTS

Editor-in-chief Dang Minh Nam, Ph.D	
Editorial Council Prof. Ngo Dac Chung, Ph.D Cung Trong Cuong, Ph.D Prof. Tran Huu Dang, Ph.D Phan Thanh Hai, Ph.D Tran Dinh Hang, Ph.D Assoc. Prof. Hoang Van Hien, Ph.D Assoc. Prof. Nguyen Van Hop, Ph.D Prof. Nguyen Van Kim, Ph.D Assoc. Prof. Nguyen T. Hanh Nguyen, Arch. Assoc. Prof. Le Van Thang, Ph.D Ho Thang, Ph.D Nguyen Huu Thong, M.A Tran Dai Vinh, B.A	
Editorial Board Le Nguyen Phu Ha Thi Phuoc Do Minh Dien	
Designer Tran Thi Thanh Nhung	
Address No. 53 Nguyen Hue Street, Hue City Tel: 0234 3837900, 3835008 Email: tc.nghiencuuphat trien@gmail.com info@jrd.hueids.vn www.vjol.info.vn	
Printing Press Licence: No. 550/GP-BTTTT dated December 13, 2019 issued by the Ministry of Information and Communications.	
Delivery: - Office of the Journal of Research and Development No. 53 Nguyen Hue Street, Hue City.	
Bank Account Information: Account No. 0161.001.768.808 at Vietcombank, Hue branch. Printed at Thua Thien Hue Printing and Service Joint Stock Company.	
* Foreword	3
* Le Nguyen Luu. The special competitive test in the year of the pig or Tan Hoi (1851).	4
* Pham Duc Thanh Dung. Education and system of competitive examination under the Nguyen Dynasty - from the perspectives of the achievements in human training.	23
* Pham Duc Thanh Dung. The system of competitive examination under the Nguyen Dynasty: answer searching for numbers as the evidence of fairness.	39
* Nguyen Thi Tam Hanh. Empress Dowager Tu Du and royal education cited from <i>Từ huấn lục</i> .	62
* Minh Phuong. The issues of schools for girls in the early 20 th century in Hue.	71
* Tran Dinh Hang. Hue Quoc Hoc school with the mission of training human resources in the early modern period.	83
* Nguyen Quang Trung Tien. The timelines of Ba Cong school's establishment - Practical Industry school - Hue Industrial technical school in the period of 1899-1945.	97
* Nguyen Quang Trung Tien. Upgrading and renaming Ba Cong school to Practical Industry school in Hue in the period of 1921-1924.	113
* Tran Thi Phuong Hoa. The collaboration between enterprises and Hue vocational schools in industrial encouragement in the period of 1930-1939.	129
* Nguyen Van Dang. Some features of the Nguyen Dynasty's educational heritage and the current educational issues.	141

VÀI NÉT VỀ DI SẢN GIÁO DỤC TRIỀU NGUYỄN VÀ VẤN ĐỀ ĐẶT RA TRONG GIÁO DỤC HIỆN NAY

Nguyễn Văn Đăng*

1. Đặt vấn đề

Giáo dục là lĩnh vực đầu tiên và cốt yếu trong công cuộc phát triển của một quốc gia. Từ khi nước ta giành được độc lập, nội dung giáo dục chủ yếu của các triều đại phong kiến là nền giáo dục Nho giáo. Triều Nguyễn đã kế thừa và phát triển giáo dục khoa cử Nho học cả về chiều rộng lẫn bề sâu, kết tinh nên truyền thống “tôn sư trọng đạo” của người Việt Nam. Trên cơ sở xem giáo dục như một thành tố quan trọng của di sản văn hóa mà cha ông để lại, trong bối cảnh chúng ta đang tìm cách đổi mới toàn diện nền giáo dục thì việc tìm hiểu di sản giáo dục, đặc biệt trong giai đoạn triều Nguyễn là một việc làm có ý nghĩa thiết thực. Qua đó, không chỉ góp phần tìm hiểu lịch sử giáo dục nói chung mà còn giúp chúng ta nhận thức khách quan và chính xác hơn những giá trị cũng như hiệu quả và rút ra bài học kinh nghiệm từ nền giáo dục truyền thống cho sự phát triển của giáo dục nước ta hiện nay.

2. Một số thành tựu của nền giáo dục Nho học triều Nguyễn

Giáo dục Nho học chính thức được xác lập ở nước ta khi triều Lý lập Văn Miếu (1070) thờ Khổng Tử, mở khoa thi đầu tiên (1075) và cho xây dựng Quốc Tử Giám (1076). Thời Trần, giáo dục Nho học tiếp tục phát triển. Năm 1281, nhà Trần mở thêm nhà học ở phủ Thiên Trường; có một số trường do các quý tộc, nho sĩ mở, việc thi cử tổ chức thường xuyên hơn. Triều Hồ có một số cải cách về giáo dục khoa cử nhưng do thời gian tồn tại ngắn nên những chủ trương tiến bộ đó chưa được thực hiện đầy đủ. Thời Lê sơ, giáo dục khoa cử phát triển nhanh chóng và đạt được nhiều thành tựu rực rỡ. Triều Lê tổ chức 29 khoa thi Hội gồm 485.000 sĩ tử dự thi, lấy đỗ 988 Tiến sĩ (có 20 Trạng nguyên). Thế kỷ XVI-XVII, nhà nước phong kiến Việt Nam bước vào thời kỳ phân hóa, việc học, việc thi không vì thế mà bị gián đoạn. Ngoài hoạt động của các trường ở kinh đô, tại các địa phương, hệ thống trường phủ được tiếp tục mở.

Gần hai thế kỷ cai trị Đàng Trong, các chúa Nguyễn có tổ chức các kỳ thi *Xuân thiên quận thí*, *Thu vi hội thí* lấy Chính đồ, Hoa văn, Thám phong, Nhiều

*PGS.TS., Khoa Lịch sử, Trường Đại học Khoa học, Đại học Huế.